

הפרטת וולקני

עמירם כהן - TheMarker 30.4.2011

הממשלה מתכוונת להפריט את המחקר החקלאי במכון וולקני. המימון הממשלתי למכון, בסך 250 מיליון שקל בשנה, יצומצם ושירותי המחקר יינתנו בתשלום לחברות פרטיות

שירות בתשלום לחברות פרטיות ובכך להקטין למינימום את חלקו של התקציב הממשלתי באחזקתו. "מדובר במגמה לא חדשה והמכון מנהל גם היום מחקרים בתשלום, אמר המקור, "אלא שהכוונה להפוך את המגמה הזו למובילה - אינה מתיישבת עם מטרות המחקר החקלאי בישראל. חוקרי המכון עוסקים בעיקר במחקר בעל חשיבות לאומית וציבורית, שלא ניתן לממן באמצעות חברות פרטיות. נושא חקר היערנות הוא דוגמה. החוקרים בוחנים במחקרים, אלו עצים מתאימים יותר לגדול ביערות בישראל, איך לברור מינים הגדלים במהירות וחסנים נגד יובש, מזיקים ושינויי אקלים קיצוניים השכיחים באזורנו".

"בימים אלה אנחנו מוכיחים את יעילות המחקרים הללו ביערות הכרמל, כשחוקרי המכון מייעצים לגורמי שיקום יערות הכרמל והמלצות החוקרים מהוות גורם משמעותי בהחלטות המתקבלות בגופי השיקום. חברה פרטית לא תזמין מחקרים כאלה ואם מחקר כזה לא יתקיים בתקציב ציבורי - זה לא יהיה".

"נושאים נוספים שהמחקר החקלאי הציבורי עוסק בהם הם דרכים בהתמודדות עם משבר המזון העולמי, ניצול יעיל של מים בחקלאות, פיתוח גידולי ירקות ופירות העמידים ליובש ולמליחות, מחקרים העוסקים במגבלות ההשקיה במים נחותים (קולחין, מליחים), ההתמודדות החקלאות עם שינויי האקלים ושנות הבצורת התכופות בדרום ובנגב. חברות עסקיות מזמינות מחקרים מתוקף אינטרס אחד ויחיד, עשיית רווחים, ואין להן כל עניין במחקרים בעלי משמעות ציבורית - לאומית".

"חשוב להוסיף שלחקלאים בישראל אין אפשרות לפתור בעצמם בעיות מקצועיות רבות שהם נחשפים להן בלי גיבוי מחקרי. בלתי אפשרי לחקלאי לגייס 200 אלף שקל לחקור איך להתמודד עם כנימה שתקפה את הפלפל שלו בחממה. מחקר כזה מחייב תקציב ציבורי.

"ככל הידוע, מגמה נוספת המתגבשת באוצר ובמשרד ראש הממשלה, היא להעדיף מחקרים שניתן למסחר את תוצאותיהם ולמכור את הפטנטים שהם מייצרים. זו בהחלט בעיה, מפני שלא על כל תגלית מחקרית אתה יכול לרשום פטנט. לעתים מגיע חוקר במכון לידע חשוב שאי אפשר למסחר אותו באמצעות רישום פטנט. להערכתנו, הפרטת המחקר עלולה לפגוע פגיעה קשה במחקר החקלאי בישראל. רק בסין אומרים לך מה לחקור ומה לא". ■

הממשלה הקימה צוות בראשות ראש המועצה הלאומית לכלכלה פרופ' יוג'ין קנדל, במטרה לבחון את הפרטת המחקר החקלאי במכון וולקני. מאז הקמת המכון ממומנים מרבית המחקרים בתקציב ממשלתי, המסתכם בשנים האחרונות ב-250 מיליון שקל ובקרנות מחקר שמגייסים חוקרים במכון המבצעים מחקרים ביוזמתם. המכון מעסיק כ-800 עובדים מהם 189 חוקרים, 300 מהנדסים ועוזרי מחקר ו-300 עובדים המועסקים בלוגיסטיקה ובמנהלה.

מכון וולקני הוא אחד ממכוני המחקר החקלאי המובילים בעולם והרעיון להסב את עיקר פעולתו וכך גם את מימונו להענקת שירות בתשלום לחברות פרטיות הוא לא חדש, אך לאחרונה הוחלט לקדם אותו באמצעות הקמת צוות כלכלנים בראשות פרופ' קנדל. בכיר במכון אישר כי פרופ' קנדל וצוותו ביקרו במכון לפני מספר שבועות ונפגשו עם מנהלים וחוקרים, בהם מנהל המכון בפועל פרופ' איתמר גלזר, אך עדיין לא התקבל במכון דוח מהביקור ואין לראשי המכון ולעובדיו מידע על המלצותיו.

דוברת המכון אישרה כי פרופ' קנדל וצוותו ביקרו במכון, אך סירבה להתייחס לביקור. מקור מקצועי במשרד החקלאות שהמכון מצוי באחריותו, אמר בתגובה, כי במכון קיימת הערכה לפיה מגמת משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר היא להסב את עיקר פעילות המכון למתן

רפת המחקר בוולקני